

Bilag 5

Fra Borgmesterens Afdeling

Dato 26-08-2025

Bilag 5: Borgmesterens Afdelings bemærkninger til magistratsafdelingernes belysninger af budgetforslag

Partierne har fremsendt i alt 244 budgetforslag, som er blevet nærmere belyst i udtalelser fra magistratsafdelingerne. Borgmesterens Afdelings kommentarer til udtalelserne fremgår af nedenstående. Kommentarerne udgør ikke et resume af udtalelserne, men er supplerende oplysninger.

Budgetforslagene og belysningerne behandles i Magistraten og derefter i Byrådet sammen med budgetforslaget d. 10. september. Det skal understreges, at budgetforslagene fra partierne kun er vedtaget, hvis de indgår i de politiske aftaler om budgettet, som bliver vedtaget ved den endelige budgetbehandling i oktober.

Der gør opmærksom på, at driftsudgifterne ved Aarhus Ejendomme flere steder ikke er indarbejdet i belysningerne fra afdelingerne, som indebærer nye anlægsønsker, hvilket ligeledes vil skulle håndteres ifm. en eventuel inddragelse af forslagene i budgetdrøftelserne.

Af tidsmæssige årsager har det kun i begrænset omfang været muligt at have en dialog vedrørende nedenstående bemærkninger med de enkelte magistratsafdelinger.

Børn og Unge

Forslag 174: Ta' hånd om de mindste – minimumsnormeringer

Der gøres opmærksom på, at der (jf. økonomisk politik) er optaget en reserve til at disponere fællesbidraget i

budgetlægningen for 2028 og 2029. Det betyder, at merudgifterne til at friholde dagtilbuddene fra fællesbidraget for 2028 og 2029 kan udmøntes fra de optagne reserver og derfor ikke have påvirkning på råderummet. Råderumspåvirkningen af at indføre forslaget er derfor ca. 9 mio. kr. i 2026 og 18,4 mio. kr. i 2027 og frem.

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Det bemærkes, at foreslåede serviceforbedringer på socialområdet, der berører borgere med handicap, kan medføre merudgifter i Sundhed og Omsorg. Baggrunden herfor er, at efter den gældende samarbejdsaftale mellem Sociale Forhold og Beskæftigelse og Sundhed og Omsorg afholder Sociale Forhold og Beskæftigelse udgifter til støtte efter servicelovens §83 og § 85 for borgere under 67 år, mens Sundhed og Omsorg afholder eventuelle udgifter efter borgerne er fyldt 67 år. Det er ikke opgjort, hvor meget den afledte effekt forventes at udgøre. Dette vil skulle opgøres efterfølgende.

Det bemærkes desuden, at der for flere af budgetforslagene omhandlende generelle løft af socialområdet må forventes at være en afledt anlægsudgift. Hvis Aarhus Kommune skal opnå målsætningen om at have 80 % af borgere i egne tilbud, vil det således være nødvendigt at etablere flere botilbudspladser og børne- og ungehjemsplasser.

Forslag nr. 25: Velfærdsgenopretning MSB 2026-2029

Enhedslisten foreslår en 4 års plan for genopretning af velfærdsniveauet på socialområdet, der skal finansieres ved at hæve kommuneskatten med 1 procentpoint. Der henvises til Borgmesterens Afdelings belysning af budgetforslag 243 "Genopret Velfærden" vedrørende en forhøjelse af kommuneskatten med 1 procentpoint.

Forslag nr. 27: Driftstilskud og pladsprisaftale med undervisningstilbuddet HF-Fundamentet

Enhedslisten foreslår, at der ydes driftstilskud og indgås pladsprisaftale med HF-Fundamentet finansieret ved at hæve kommuneskatten med 1 procentpoint. Der henvises

til Borgmesterens Afdelings belysning af budgetforslag 243 "Genopret Velfærden" vedrørende en forhøjelse af kommuneskatten med 1 procentpoint.

Forslag nr. 30: Socialfaglig støtte til Kvindehuset

Enhedslisten foreslår at give tilskud til Kvindehuset, der skal finansieres ved at hæve kommuneskatten med 1 procentpoint. Der henvises til Borgmesterens Afdelings belysning af budgetforslag 243 "Genopret Velfærden" vedrørende en forhøjelse af kommuneskatten med 1 procentpoint.

Forslag nr. 37: Flere unge i job og uddannelse – med støtte der virker

SF foreslår, at den sociale investering UngiFokus videreføres og udvides. Borgmesterens Afdeling bemærker, at UngiFokus allerede er indarbejdet i Magistratens budgetforslag med en skalering, så UngiFokus fremover kan tilbydes som den normale beskæftigelsesindsats til udsatte unge.

Forslag nr. 42: Botilbud til personer med autisme og andre psykiatriske udfordringer

Sociale Forhold og Beskæftigelse har i deres belysning af forslaget angivet det økonomiske potentiale forbundet med øget selvforsyning. I potentialet er dels medtaget forventede mindreudgifter i forvaltningen dels forventede merindtægter fra kommunal merudligning. Borgmesterens Afdeling bemærker, at gevinsterne fra merudligning er usikre, da der er foretaget en alt-andet-lige-beregning på baggrund af en række skøn og antagelser. Beløbet skal derfor anvendes med forsigtighed. Som følge af usikkerheden ved beregninger som disse, er der ingen tradition i Aarhus Kommune for at indregne merindtægter fra udligning og skat, når der laves økonomiske business cases m.v.

Forslag nr. 49: Udvidelse af pladser på Socialt Plejehjem

Konservative og Socialdemokratiet foreslår, at der etableres yderligere 5 pladser til socialt udsatte på Tre Ege. I belysningen har Sociale Forhold og Beskæftigelse angivet anlægsøkonomien herfor til 2,2 mio. kr., som

baserer sig på, at der etableres almene boliger. I belysningen opstiller afdelingen yderligere to alternativer til at etablere de fem pladser ved Tre Ege, hvor de samtidig oplister anlægsudgifterne for alternativerne. For en udvidelse på Østervang baserer anlægsudgiften sig på at etablere servicelovsboliger efter §108, hvilket beløber sig til 9,3 mio. kr. i alt for fem pladser. Begge beregninger baserer sig på kommunens standardpriser. Forskellen i udgifterne vedrører kun det forhold, at boligerne opføres efter forskellige lovgivninger. Den forventede udgift for en udvidelse på Carl Blochs Gade baserer sig på løbende at omdanne ældreboliger, der allerede er etableret, hvilket i stedet er angivet til en årlig udgift på 240.000 kr. som følge af manglende huslejefinansiering.

I belysningen har Sociale Forhold og Beskæftigelse desuden opgjort driftsudgiften forbundet hermed. Det bemærkes, at der ikke er indregnet effekten af, at en del af borgerne i målgruppen for tilbuddet modtager tilbud, som vil falde bort, hvis de får en plads på plejehjemmet. Baseret på økonomien ifm. vedtagelsen af den nuværende ramme for et plejehjem til social udsatte vurderer Borgmesterens Afdeling, at det fortsat vil være relevant at indregne ca. 0,3 mio. kr. i egenfinansiering pr. plejehjemsplads. Egenfinansiering vil skulle fordeles mellem Sundhed og Omsorg og Sociale Forhold og Beskæftigelse.

Sundhed og Omsorg

Forslag nr. 3: Velfærdsgenopretning MSO 2026-2029

Der gøres opmærksom på, at regeringens afskaffelse af KMF ifm. sundhedsreformen ikke er en del af MSOs decentrale udgifter. KMF'en er en del af kommunens centrale udgifter, hvorfor et tab ved afskaffelse heraf ikke isoleret påvirker MSO, men kommunens råderum på tværs af områderne. Den endelige opgørelse af udgifter til KMF og betydningen heraf for Aarhus Kommune ifm. afskaffelsen kendes på nuværende tidspunkt ikke. Det bemærkes desuden, at tilførslen af midler fra ældrereform, faste teams samt MSOs prioritering af opsparing til hurtigere implementering af ældrereform ikke er nævnt i besvarelsen.

Kultur og Borgerservice

Forslag nr. 131: Idræt og Sundhedsfond

Der henvises til Teknik og Miljøs belysning af budgetforslag nr. 78 "Boost i realisering af hjemfaldsklausuler" for yderligere om finansieringen fra hjemfaldsklausuler.

Forslag nr. 141: Styrkelse af lokalarkiverne

Hvis Aarhus Ejendomme skal anvise til nye lokaler i lokalområdet, hvis lokalarkivernes eksisterende lokaler inddrages til andre formål, vil der være merudgifter hos Aarhus Ejendomme, som ikke er medtaget i belysningen af forslagens udgifter.

Forslag nr. 149: Aarhus Jazz Orchestra i Gellerup

Hvis der i udbuddet af bygningerne stilles krav til renovering og anvendelse af bygningerne, og dette medfører en lavere salgspris skal denne finansieres.

Teknik og Miljø

Forslag nr. 56: Omfordeling af midler til støjreduktion på Aarhus Syd-motorvejen

MTM kan ikke på nuværende grundlag afgøre om det vil være lovligt for kommunen at bidrage økonomisk til et konkret støjafskærmningsprojekt.

Forslag nr. 57: 2500 ha vild natur syd for Aarhus inden 2030

I det omfang de kommunale arealer inden for området er forudsat anvendt til byudvikling og arealerne i stedet omlægges til vild natur, vil der mangle grundsalgsindtægter som skal finansieres.

Forslag nr. 66, 68, 75, 86 og 120: Budgetforslag vedrørende cykelstiprojekter

Forslagene omhandler etablering af cykelstier. Der er indregnet en årlig driftsudgift på 0,9% af anlægssummen. Da der er tale om afledt drift af cykelstier, afsættes der jf.

budgetmodellen for afledt drift 0,6% af anlægssummen i årlig drift. De angivne årlige driftsbeløb er dermed for høje.

Belysningen fra Teknik og Miljø af forslag nr. 120 foreslår et andet projekt end det, der er præsenteret i budgetforslaget. Det alternative projekt omhandler dog samme område.

Forslag nr. 73: Stop for p-bøder som pengemaskine
MTM oplyser, at det vil koste 1,2 mio. kroner årligt (stigende med 1,2 mio. kroner yderligere hvert år), hvis den budgetterede indtægt fra parkeringsafgifter ikke skal prisfremskrives.

Forslag nr. 90 og 105: Prisloft på den kollektive transport og Miljøforbedring – gratis busser, parker og rejs anlæg
Teknik og Miljø understreger, at det formelt er Midttrafik, der fastlægger billetpriserne. Hvis Aarhus Kommune ønsker takstnedsættelser er fremgangsmåden derfor at anmode Midttrafik om at medtage ønsker om takstændringer til takstsamarbejdet Takst Vest. Det er dog allerede besluttet i Midttrafik, at kommunerne kan anvende en 0-takst, hvis det ønskes. Det er kommunerne (og regionen), der bestiller, finansierer og dermed definerer den kollektive trafik og dermed sætter rammerne for den kollektive trafik.

MTM vurderer

- At et prisloft på 10 kroner for en billet i Aarhus Kommune vil medføre merudgifter på 180 mio. kroner årligt. (forslag 90),
- Gratis kollektiv trafik afgrænset til alene at gælde i festugen vil koste 13 mio. kroner (forslag 105),
- Gratis kollektiv trafik hele året rundt vil koste 348 mio. kroner (forslag 105).

Forslag nr. 93 og 121: Udnyt tomme kommunale bygninger til kulturaktiviteter og Lad kommunens mange tomme kvadratmeter komme civilsamfundet og kulturlivet til gavn

De to forslag omhandler, at midlertidigt tomme kommunale bygninger udnyttes til kulturformål. Borgmesterens Afdeling bemærker, at det er vigtigt, at en eventuel udnyttelse af midlertidigt tomme kommunale bygninger ikke forhindrer eller udskyder et eventuelt salg af bygningerne, idet en forudsætning for finansieringen af kommunens anlægsudgifter er, at der sælges kommunale ejendomme.

Forslag nr. 104: Byen som blå og grøn

Forslaget omhandler etablering af 7.000 bytræer. Belysningen fra Teknik og Miljø omhandler dog etablering af 3.000 bytræer, da Teknik og Miljøs opgørelse viser, at det er det antal, der resterer for at opfylde den nuværende målsætning. Belysningen svarer dermed ikke direkte på det stillede forslag.

Teknik og Miljø belyser desuden ikke delforslaget om en pulje til gårdsaneringer, men foreslår i stedet en pulje til borgerdrevne biodiversitetstiltag samt projektansættelser, som er relativt omkostningstunge relativt til puljens størrelse. De belyste initiativer er ikke foreslået af forslagsstilleren.

Forslag nr. 106: Naturpleje

I forslaget er der angivet et årligt behov for naturpleje af nye arealer på 1 mio. kr. i 2026 stigende til 8 mio. kr. i 2029. Dette er ikke i overensstemmelse med Teknik og Miljøs egen vurdering i forslaget til en budgetmodel på det grønne område, som ved Budget 2025 blev bestilt frem mod Budget 2026. Her er det samlede årlige driftsbehov vurderet til at være stigende med ca. 0,75 mio. kr. årligt.

Forslag nr. 115 drejer sig om Østjyllands Brandvæsen

Forslaget er at vedtage 3. etape af ØJB's udviklingsplan. MTM oplyser, at 3. etape består i etablering af to nye brandstationer samt leasing af køretøjer. Det oplyses, at Aarhus Kommune skal give lånegaranti på i alt 209,3 mio. kroner. Lånegarantien vil betyde, at der skal deponeres svarende til ca. 168 mio. kroner. Den årlige udgift til afholdelse af leasingydelse vil være på 13,9 mio. kroner fra og med 2027.